

Zvonka Pangerc Pahernik

PARADA UČENJA – DNEVI UČEČIH SE SKUPNOSTI

POVZETEK

Članek predstavlja nekatere vidike 19-letnega razvoja projekta Teden vseživljenjskega učenja, ki so pripeljali do novega pristopa k promociji izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja v Sloveniji. Ta nosi zveneče ime Parada učenja s podnaslovom, ki daje vedeti, da je učenje že vraščeno v okolja, v katerih je bil pristop uporabljen, in obenem spodbuja (nadaljnji) razvoj učečih se skupnosti. Opisani so primer in nekatere značilnosti dozdajšnjih 14 Parad učenja ter njihova vpetost v prakso, stroko in politiko izobraževanja odraslih. Slednja je na evropski ravni zagotovila strateške pa tudi finančne spodbude za opisana prizadevanja v obliki Resolucije o prenovljenem Evropskem programu za učenje odraslih. Uresničevanje tega programa bo teklo tudi v prihodnje in bo podpiralo razvoj učeče se družbe.

Ključne besede: izobraževanje in učenje odraslih, vseživljenjsko učenje, festival učenja, promocija, učeča se skupnost

LEARNING PARADE: “DAYS OF LEARNING” COMMUNITIES – ABSTRACT

This article presents some aspects of the 19-year development of the “Lifelong Learning Week.” They have provided grounds for a new approach to the promotion of adult education and lifelong learning in Slovenia. The approach is named “Learning Parade” (LP) and carries a subtitle that implies that learning is already deeply rooted in the communities in which it has been implemented. On the other hand, it is intended for the (further) development of learning communities. A concrete example of the Learning Parade is introduced along with some characteristics of its 14 implementations that have taken place until now. Their integration into the adult educational practice, profession, and policy is shown. The policy implemented at the European level has actually provided strategic and financial incentives for the endeavours described in the form of the “Resolution on the Renewed European Agenda for Adult Learning.” The implementation of the Agenda is expected to continue in years to come, and it will continue to support the development of a learning society.

Keywords: adult education and learning, lifelong learning, learning festival, promotion, learning community

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

Teden vseživljenjskega učenja (v nadaljevanju TVU) smo leta 2005 v Andragoških spoznanjih predstavili kot »vseslovenski praznik« vseh, ki podpirajo in udeležujejo zamisel o učenju, ki traja vse življenje in krepi človeka kot posameznika pa tudi člana ožjih in širših skupnosti. Ob desetletnici smo ugotovili, da smo lahko s količinskimi in kakovostnimi dosežki TVU zadovoljni, vendar moramo biti pozorni, saj ima vsak projekt svoj življenjski krog in zakonitosti, ki ga upravljajo.

Pred prvim festivalom učenja, leta 1996, smo se spraševali, ali bo naša pobuda, sicer prizveta od Britancev, sploh padla na plodna tla. Temeljito smo jo prikrójili našim razmeram in se od anglosaškega modela Tedna učečih se odraslih (*Adult Learners' Week*) ločili že po imenu. V prvem letu je okrog 40 izvajalcev pripravilo blizu 500 dogodkov. Veseli odziva smo na Andragoškem centru Slovenije (ACS), kjer smo prevzeli nacionalno koordinacijo, delo nadaljevali in skupaj s soustvarjalci festivala v skoraj dveh dekadah doživljali vzpone in zastoje. Številčni kazalniki so v določenih obdobjih skokovito naraščali, saj je festival učenja povezoval vse več ljudi in ustanov z različnih področij, število dogodkov se je podvajalo in odziv medijev, zlasti na lokalni ravni, se je presenetljivo večal. Potem so prišla obdobja, ko so se kazalniki umirili, in takrat smo – še bolj kot sicer – iskali pristope, ki bi zagotavljali trdnost, kakovost in še večji preboj.

Odločilni razvojni koraki

Leta 2001 smo vzpostavili, v nadaljnjih letih pa pospeševali razvoj mreže koordinatorjev TVU. Vlogo teh osrednjih nosilcev TVU na posameznem geografskem območju ali tematskem področju so prevzemale ljudske univerze, druge izobraževalne in sorodne ustanove, ponekod pa tudi organizacijski odbori. Na ACS smo njihovo delovanje strokovno usmerjali, pri ministrstvu za izobraževanje pa dosegli relativno stabilno sofinanciranje mreže TVU. Koordinatorji so postali gonilna sila in stičišče dogajanja, saj najbolje poznajo danosti in potrebe svojih skupnosti. V festival so pritegnili vse več partnerjev, ne le s področja izobraževanja, temveč tudi kulture, zdravja, športa, zaposlovanja, sociale in mnogih drugih. Na lokalni ravni so se razvila partnerstva, ki so po časovni in vsebinski razsežnosti sčasoma prerasla TVU, a vsako leto ob tem skupnem podvigu pridobila nov zagon.

Leta 2006 smo osrednjo prireditev TVU, njegovo nacionalno odprtje, preselili na lokalno raven. Nalogo smo v obdobju 2006–2013 zaupali koordinatorjem TVU na Jesenicah, v Postojni, Mariboru, Novem mestu, Radečah, Žalcu, Murski Soboti, Novi Gorici in nazadnje v Slovenj Gradcu. Ti so zagotovili krajevno obarvan del programa, ki je odlično dopolnil njegovo stalnico – podelitev priznanj uspešnim učečim se. S tem so izobraževanje odraslih in njegovi nosilci v lokalnih okoljih pridobili ugled in prepoznavnost, za svoje napore so bili nagrajeni s pozornostjo medijev pa tudi lokalnih in državnih nosilcev politike. Ti so sodelovali z nagovori in drugimi izrazi podpore.

Vzporedno s festivalskim dogajanjem je v obdobju 1997–2013 ACS podelil 193 priznanj posameznikom, skupinam in ustanovam za promocijo učenja in znanja. Ti »ambasadorji

učenja« so nas s svojimi zgodbami, od leta 2000 prikazanimi tudi v kratkih filmih (<http://tvu.acs.si/priznanja/dobitniki>), navdahnili za oblikovanje nove promocijske kampanje Zgledi vlečejo. V tem okviru je nastalo devet videopublikacij, v katerih so zgodbe dobitnikov priznanj nadgrajene s strokovnimi stališči z namenom, da spodbudimo izobraževalno prikrajšane ciljne skupine k večjemu vključevanju. Naj kot primer navedemo zadnji film, V tretjem gre rado – učenje in ustvarjalnost v tretjem življenjskem obdobju (http://tvu.acs.si/zgledi_vlecejo).

Dvajsetletnico TVU v letu 2015 bomo zaznamovali s ponosom

Z naštetimi ukrepi smo se še bolj približali ljudem, ki jim je TVU namenjen – učečim se in tistim, ki zaradi različnih ovir omahujejo. Še več, stkali smo trajne povezave, celo prijateljstva. Tako je letos v TVU okrog 1.500 prirediteljev združilo svoje moči za organizacijo nad 11.700 dogodkov v razširjenem terminu TVU, to je v maju in juniju. Ti so po eni strani izražali zavezanost posameznih skupnosti vseživljenjskemu učenju, po drugi pa spodbujali posameznike k dejavnejšemu vključevanju. Slednje pa je cilj tako nacionalne kot tudi evropske (izobraževalne) politike, zato je TVU našel svoje mesto v Resoluciji o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih (ReNPiO) 2004–2010 in 2013–2020.

Pri projektu TVU smo se pomudili, ker so zgoraj naštetih in še mnogi drugi razvojni koraki ustvarili temelje in vire za nov prodor. Razpršenost prirediteljev in dogodkov TVU ter njihova vsestranskost, ki sta včasih zavirala ciljno naravnano promocijo, smo prepoznali kot kakovost, ki ji v mednarodnem gibanju festivalov učenja ni primerjave. Po drugi strani pa smo iskali protiutež: ustvarjanje središčnih lokacij z zgoščenim festivalskim in strokovnim dogajanjem. Tako je nastala zamisel o Paradi učenja – dnevih učečih se skupnosti.

ACS je prvo Parado, tedaj smo jo poimenovali Parada znanja, v sodelovanju z nosilci izobraževanja in kulturnimi ustvarjalci iz Ljubljane in okolice izpeljal oktobra 2005, prav tako ob 10-letnici TVU. Odlikovale so jo predstavitve izvajalcev TVU na stojnicah in odru v Parku Zvezda. Celodnevni pestri prikaz primerov vseživljenjskega učenja je užival podporo mestne občine Ljubljana. Dogodka so se udeležili številni meščani, večinoma mimoidoči. Tedaj smo sklenili, da želimo Parado ponoviti in doseči še večje število ljudi, predvsem pa model razširiti v druge kraje. Počakati je bilo treba osem let, da smo zamisel lahko udejanjili.

PRILOŽNOST ZA RAZVOJ NOVEGA PRISTOPA JE PRIŠLA Z EVROPSKE RAVNI

Izobraževanje odraslih in vseživljenjsko učenje sta na evropski ravni doživeli številne razvojne impulze, od razglasitve leta 1996 za Evropsko leto vseživljenjskega učenja, izdaje Memoranduma o vseživljenjskem učenju (2000) pa do Sporočila Evropske komisije Izobraževanje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno (2006) ter Akcijskega načrta za učenje odraslih: Za učenje je vedno pravi čas (2007). V zaključnem poročilu o dosežkih in rezultatih v obdobju 2008–2010 je Evropska komisija med drugim poudarila potrebo po

večji seznanjenosti najširše javnosti s strategijami za spodbujanje izobraževanja odraslih in vseživljenjskega učenja ter po konkretni odgovornosti politike in stroke za uresničevanje teh strategij.

S pojavom vsesplošne krize, neugodnih demografskih trendov in drugih težavnih okoliščin je bila izobraževanju na vseh ravneh (po načelu vseživljenjskosti učenja) dodeljena vloga ene od gonilnih sil za izboljšanje razmer v družbi in položaja posameznika v njej. Aktiviranju potenciala, ki ga ima pri tem izobraževanje odraslih, je zdaj namenjena Resolucija Sveta o prenovljenem Evropskem programu za učenje odraslih – EPUO (2011), zasnovana v skladu s krovnicima strategijama Izobraževanje in usposabljanje 2020 (2009) ter Evropa 2020 (2010). Evropska komisija je pozvala države članice, da na pristojnih ministrstvih ali krovnicah ustanovah za izobraževanje odraslih imenujejo nacionalne koordinatorje za uresničevanje EPUO. V Sloveniji je to vlogo po sklepu ministrstva za izobraževanje prevzel ACS.

Nacionalni koordinatorji so dobili nalogo, da zasnujejo projekte za obdobje 2012–2014, ki zadevajo prednostna področja Evropskega programa:

- izvajanje vseživljenjskega učenja in mobilnosti,
- izboljšanje kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja,
- spodbujanje pravičnosti, socialne vključenosti in aktivnega državljanstva,
- spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti odraslih in njihovih učnih okolij,
- izboljšanje zbirke znanja o izobraževanju odraslih in spremljanje področja.

Posebno pozornost naj bi namenili spodbujanju manj izobraženih in drugih izobraževalno prikrajšanih skupin prebivalstva.

Evropsko sodelovanje na področju izobraževanja temelji na načelu subsidiarnosti, zato imajo usmeritve EPUO zgolj značaj priporočil. Vendar pa za Slovenijo velja, da sta politika in strategija izobraževanja odraslih, zapisani v omenjeni ReNPIO 2013–2020 in vsakokratnih letnih programih izobraževanja odraslih, zasnovani v duhu sporočil EPUO. To velja še zlasti za spodbujanje vključenosti odraslih v vseživljenjsko učenje. Ta v Evropi, zadnja leta pa tudi pri nas, nazaduje in pod vprašaj postavlja ciljno vrednost EU (do leta 2020 doseči 15-odstotni delež odraslih, starih od 24 do 65 let, vključenih v vseživljenjsko učenje) pa tudi Slovenije (18-odstotni delež).

Namen slovenskega projekta je ozaveščanje

Pri snovanju slovenskega projekta za uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih smo zasledovali več namenov: doseči popularizacijo njegovih sporočil ter nacionalne in evropske izobraževalne politike, predvsem pa še bolj prodorno ozavestiti slovensko javnosti o pomenu in vseprisotnosti izobraževanja odraslih ter priložnostih, ki so na voljo prebivalstvu. Oprli smo se na našete prednosti in dosežke projekta TVU ter izkoristili naš največji kapital: dokazano uspešna partnerstva z nosilci TVU, predvsem koordinatorji, ter zglednimi predstavniki učečih se.

V dveletnem zelo dejavnem obdobju smo dosegli pričakovane projektne cilje: v TVU 2013 in 2014 smo izpeljali dve zaporedji Parade učenja – dnevov učečih se skupnosti.

Izdali smo štiri videopublikacije, v katerih smo predstavili številna prizadevanja v slovenskem izobraževanju odraslih, in sicer zagotavljanje kakovostne ponudbe izobraževanja za brezposelne, izvajanje programov za razvijanje pismenosti in pridobivanje temeljnih zmožnosti na podeželju, svetovanje in vrednotenje neformalno pridobljenih znanj in spretnosti ter učenje v skupnostih. Slednje smo proučili podrobneje, tako da smo oblikovali začetno opredelitev tega pojava, nato pa jo preverili prek intervjujev z različnimi deležniki. Na obsežni spletni strani (<http://tvu.acs.si/paradaucenja>), ki z besedili, povezavami in foto- ter videogradivom dokumentira vse razsežnosti projekta, smo oblikovali tudi e-kotiček in ga napolnili z informacijami o e-izobraževanju. S projektnimi dosežki in zanimivostmi smo polnili Facebookovo (FB) stran TVU in se pri tem povezovali s koordinatorji.

Projekt je nagovarjal vse ciljne skupine, torej predstavnike politike, prakse in stroke v izobraževanju odraslih, medije in najširšo javnost, posebno pozornost pa je namenjal učečim se ter izobraževalno prikrajšanim. Prvi so se na nekaterih prizoriščih Parade dejavno vključevali kot ambasadorji učenja, z vprašanjem, kako doseči vključenost ranljivih ciljnih skupin, pa smo se ukvarjali zlasti na strokovnih dogodkih, ki so spremljali Parado, ter na diseminacijskih dogodkih za omenjene videopublikacije. Podporniki projektnih dejavnosti so bili tudi politiki, saj je na državni ravni pokroviteljstvo Parade učenja 2014 prevzel predsednik države Borut Pahor, na lokalni ravni pa so to storili župani, ki so na vseh prizoriščih izrazili podporo izobraževanju odraslih in njegovim nosilcem v skupnosti.

PARADA UČENJA – DNEVI UČEČIH SE SKUPNOSTI

ACS je Parado učenja (PU) zasnoval kot festivalsko dogajanje, opredeljeno kot zaporedje enodnevnih »sejmov« priložnosti za učenje in ustvarjanje na javnem mestu (na primer na mestnem trgu, v parku), ki se letno zvrsti v sedmih krajih. Udeležencem naj bi bile tam namenjene informativne in svetovalne stojnice, predavanja, delavnice, (video)projekcije, nastopi učečih se, predstavnikov vseh generacij, nastopi kulturnikov in drugi za široko javnost privlačni dogodki. Temu smo dodali strokovni del in si ga zamislili kot srečanje nosilcev politike, izvajalcev izobraževanja odraslih, drugih deležnikov in partnerjev ter učečih se z namenom, da oblikujejo mnenja o izzivih in rešitvah izobraževanja odraslih v svojih okoljih. V praksi so se pojavili tudi drugi pristopi, prilagojeni potrebam in možnostim koordinatorjev posameznih PU.

Prva PU je bila izpeljana v obdobju od 10. do 19. maja 2013, vsak dan v drugem kraju. Začeli smo na prizorišču nacionalnega odprtja TVU 2013 v Novi Gorici, kjer je dogajanje usklajevala Ljudska univerza Nova Gorica. Sledile so izvedbe v Žalcu, Slovenj Gradcu, na Jesenicah, v Novem mestu, Murski Soboti in na Magolniku nad Radečami. Druga PU z izvedbami na sedmih novih prizoriščih (v Slovenski Bistrici, Škofji Loki, Velenju, Kopru, Mariboru, Postojni in Ljubljani) pod vodstvom tamkajšnjih ljudskih univerz in Mestne knjižnice Ljubljana se je odvila v obdobju od 9. do 17. maja 2014. V vseh naštetih primerih so dogodke na lokalni ravni usklajevali izkušeni koordinatorji TVU/PU, prvo leto predvsem tisti, ki so že izpeljali nacionalno odprtje TVU. Šest nosilcev PU 2013 (MOCIS

Slovenj Gradec, Ljudske univerze iz Žalca, z Jesenic, iz Murske Sobotne in Novega mesta ter Kulturno turistično rekreacijski center Radeče) je v prilagojeni obliki in z lastnimi viri letos PU ponovilo. K temu so jih zavezovale odlične izkušnje s prvo izvedbo ter navdušenje partnerjev na lokalni ravni. Ista namera se je izoblikovala na prizoriščih letošnje PU.

Obe zaporedji PU je sooblikovalo 14 koordinatorjev v sodelovanju z okrog 500 partnerji, izvajalci vseživljenjskega učenja v teh skupnostih. Prireditve so nagovorile blizu 20 tisoč ljudi, še mnogo več so jih dosegli strokovni dogodki, medijske objave, predvajanja videopublikacij na lokalnih TV-postajah ter kasnejši dogodki v TVU. O živahnem utripu, barvitosti, pa tudi koristnosti PU pričajo njeni soustvarjalci, e-biltena obeh PU (<http://tvu.acs.si/paradaucenja/gradiva/publikacije>), fotomozaiki in videourinki, objavljeni na projektni spletni strani ter socialnih omrežjih.

Dan učee se skupnosti Slovenska Bistrica

V nadaljevanju povzemamo predstavitev konkretnega primera, Parade učenja Slovenska Bistrica, ki jo je pripravila direktorica Ljudske univerze Slovenska Bistrica, mag. Brigita Kruder. S svojimi sodelavci in partnerji iz lokalne skupnosti je bila nosilka prve letošnje izvedbe PU.

9. maja 2014, na dan Evrope, so sodelujoča podjetja, posamezniki in zavodi doživeli veliko priznanje za svoj trud, vložen v priprave PU. S prizadevanji pod sloganom *Znanje izboljša življenje* so sodelavci ljudske univerze z 28 partnerskimi ustanovami in društvi, 74 informatorji na stojnicah ter 148 prostovoljci ustvarili priložnosti, ki so se dotaknile okrog 1.800 ljudi. Poleg tematsko obarvanih stojnic na Trgu svobode, ki so sledile podtemam letošnjega slogana TVU (*Učenje za življenje*), so na odru in pod njim tekle najrazličnejše dejavnosti. Skrbno načrtovana in strokovno vodena plesna animacija, prilagojena različnim starostim, je ustvarila nepozabno vzdušje. Med udeležence, ki so obiskali vse stojnice, so razdelili knjižne nagrade. Sovico, simbol učenja in PU, je prejel ali sam izdelal skoraj vsak obiskovalec. Medgeneracijsko sodelovanje je zaznamovalo foto- in videodokumentiranje dogodka. Mladim članom novinarskih in fotografskih krožkov s treh osnovnih in ene srednje šole so se pridružili fotografi univerze za tretje življenjsko obdobje. Še kak mesec po PU je dogodek odmeval v vseh lokalnih medijih, LU Slovenska Bistrica in partnerji pa verjamejo, da so marsikoga spodbudili k učenju in vključitvi v različne dejavnosti.

K temu je zagotovo pripomogel strokovni dogodek PU dan prej. Razprava deležnikov, ki se neposredno ukvarjajo z izobraževanjem, predstavnikov gospodarstva, strokovnjakov na različnih področjih in lokalnih politikov, je tekla pod naslovom *Izobraževalni izzivi v lokalnem okolju*. Gostitelj omizja je bil župan občine Slovenska Bistrica, dr. Ivan Žagar, na njem pa so dejavno sodelovali mediji, ki so poskrbeli, da so ugotovitve prišle v javnost.

Posebnost slovenjebistriške PU so bili spremljevalni dogodki. Po različnih medijih in socialnih omrežjih so prebivalcem na prijazen način pošiljali sporočila o prispevku vseživljenjskega učenja k boljšemu življenju, njihovo odzivnost pa nagradili. Izpeljali so akcijo Bistričani o znanju in učenju ter radijsko nagradno igro *Izgubljeno – najdeno*. Z zbiranjem

fotografij in spominov pod naslovom Stara hiša pripoveduje so želeli prebivalce spomniti, kako so povezani z najstarejšo šolsko stavbo v mestu, zgrajeno leta 1887, v kateri domuje ljudska univerza.

Parade učenja so spodbudile povezovanje in inovativnost

Vsaka izvedba PU je bila nekaj posebnega in dragocenega. Nekatere so bile izpeljane na osrednjem mestnem trgu, na primer v Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Slovenj Gradcu, Slovenski Bistrici in Škofji Loki. Druge so se zgodile v manj tipičnih okoljih za učenje, na primer v hribih nad Radečami, v koprski Taverni, v mestnem parku v Postojni, ob Cvetličnem sejmu v Velenju, na splavu, ki je potoval po Krki, na podeželski tržnici v Žalcu, na RIC PLACu nad trgovskim centrom TUŠ v Novem mestu, pred občinskim poslopjem v Novi Gorici. Ponekod so s pristopi PU nadgradili tradicionalne načine prirejanja TVU, na primer jeseniški Festival vseživljenjskega učenja na trgu Stara Sava in škofjeloško Tržnico znanja v mestnem jedru. PU se je povezovala z dogodki TVU, ki so ji sledili, na primer tematski tedni v Novi Gorici ali dogodki pod sloganom Dnevi učečih se skupnosti na Koroškem. Glasove učečih so zbirali v Žalcu, kjer so izdali knjižico Naj se sliši moj glas, in v Novem mestu, kjer je nastala Zbirka misli o učenju. Marsikje so na stojnicah in odru nastopili dobitniki priznanj za promocijo učenja in znanja (na primer v Novi Gorici, Murski Soboti, Velenju, Radečah) ali pa so bili predvajani njihovi videoportreti ter videopublikacije projekta EPUO. V PU so bili vključeni tudi drugi projekti in mreže v izobraževanju odraslih: dejavnosti centrov vseživljenjskega učenja, študijski krožki, projektno učenje za mlade, programi za dvig ravni pismenosti in drugi. Na prizoriščih PU je imela velik pomen svetovalna dejavnost, še posebej na primer v Kopru, Velenju, Murski Soboti.

Na prizoriščih PU so sodelovale vse generacije – od najmlajših, osnovno- in srednješolcev pa do odraslih v aktivni dobi in tretjem življenjskem obdobju. Ponekod so slednjim namenili posebno pozornost, na primer na strokovnem dogodku v Škofji Loki, ta generacija pa je imela že tradicionalno pomembno vlogo na Jesenicah. PU so potekale pod različnimi slogani (na primer Znanje za vse generacije v Mariboru, Znanje za učenje v Ljubljani, Ženska energija – energija prihodnosti v Novi Gorici, Spodnja Savinjska dolina – učeča se regija v Žalcu). Nekateri so opredelili in izdelali tudi simbole (na primer svetilnike znanja v Velenju, sovce v Slovenski Bistrici) ali pa se oblekli v promocijske majice (na primer v Ljubljani, Postojni, Slovenski Bistrici). Kot simbol učenja, ki naj raste, so posadili drevo v postojnskem mestnem parku ter zasadili Češnjev drevored v Velenju. Med inovativnimi pristopi zasluži posebno omembo tako imenovana veriga znanja, ko so se sodelavci Razvojno-izobraževalnega centra Novo mesto skupaj z udeleženci, upokojeanci in otroki tri dni pred PU v enotnih majicah in z napisi z roko v roki sprehodili vse do mestne hiše in ustvarili »najdaljšo verigo znanja na Dolenjskem«. Štela je kar sto členov.

Vloga učenja pri odnosu do narave je krojila dogodke nad Radečami (»gozdna pedagogika« za ohranjanje gozdov), v Murski Soboti (predavanje Reka Mura – naše bogastvo), Kopru (terapija in učenje s psi) in Postojni (omizje Učeča se družba v skrbi za naravo).

Predstavniki medijskih hiš so bili neposredni soustvarjalci prireditve na primer v Kopru, Slovenj Gradcu, Slovenski Bistrici, Žalcu in še marsikje. PU so gostile znane posameznike, akademike, strokovnjake, kulturnike in druge, na primer dr. Vesno Godina, Vlasto Nussdorfer, Denisa Avdića in Julijo Kramar v Novi Gorici, dr. Mira Cerarja in dr. Manco Košir v Slovenj Gradcu, skupino Čuki na Jesenicah, dr. Gabi Čačinovič Vogrinčič v Murški Soboti, Gorana Vojnovića v Mariboru, dr. Jožeta Ramovša v Škofji Loki, kuharja Boruta Jovana v Velenju, številne nastopajoče v Ljubljani ... Župani vseh prizorišč PU 2013 in 2014 so izražali priznanje in podporo izobraževanju odraslih, prav tako predstavniki pristojnega ministrstva.

Prihodnost Parade učenja – dnevov učečih se skupnosti

V Resoluciji o prenovljenem EPUO je izobraževanje odraslih opisano z vzdevkom *najšibkejši člen v verigi vseživljenjskega učenja*. Z našimi prizadevanji v opisanem projektu smo želeli slovenski (in evropski) javnosti pokazati, da v naši stroki in praksi ni tako. V ospredje smo postavili dosežke, opozorili na priložnosti ter potrdili povezovalno in spodbujevalno vlogo, ki jo nosilci izobraževanja odraslih v Sloveniji prevzemajo v skupnostih, kjer delujejo.

Uresničevanje EPUO se bo nadaljevalo predvidoma do leta 2020, Evropska komisija pa bo državam članicam ponujala finančno podporo za projekte, ki bodo imeli različne tematske poudarke. V želji, da vključimo še nekatere predele Slovenije in koordinatorje TVU, smo v projektu za obdobje 2014/2015 prijavili tretjo PU, umeščeno v TVU 2015. V času, ko evropsko izobraževalno področje burijo rezultati prvega kroga mednarodne raziskave o zmožnostih odraslih (PIAAC) in jo Slovenija izvaja v drugem krogu, smo načrtovali tudi vrsto dogodkov na temo spodbujanja temeljnih zmožnosti odraslih. V tem in naslednjem letu pa bomo na ACS pripravili izhodišča za razvojni pogovor s koordinatorji TVU/PU in sofinancerji o umestitvi modela PU v konceptualno in finančno shemo TVU po letu 2015.

Parado učenja so gradili mladi in »mladi po srcu«, mali in veliki, znani in neznani, rado vedni in modri, budni, dobrega željni ljudje. Bilo jih je ogromno, zanetili so iskre, posejali semena, približali svetlobo ... Učinki so mnogoteri, težko izmerljivi in neposredno dokazljivi. A vsi, ki smo bili zraven, vanje verjamemo. Verjamemo predvsem v preobrazbeno moč učenja, ki je na Paradah učenja dobila številne obraze. Želeli bi jih ohraniti in dodati nove.

LITERATURA

- Akcijski načrt za izobraževanje odraslih: Za učenje je vedno pravi čas* (2007). Bruselj: Komisija Evropskih skupnosti.
- Bochynek, B. (ur.) (2003). *International Adult Learners Week – Six Years after CONFINTA V*. Hamburg: Unesco Institute for Education.
- Delors, J. (1996). *Učenje: skriti zaklad*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Lernen für alle: Lernfeste in Südosteneuropa 2001/Learning is for everyone: Adult learners weeks in South Eastern Europe* (2002). Bonn: IIZ/DVV.
- Ozvald K. (2000). *Kulturna pedagogika: kačipot za umevanje včlovečevanja*. Ljubljana: Jutro: Andragoški center Republike Slovenije.

- Pangerc Pahernik, Z. (2007). *12 let TVU: utrinki s prehojene poti*. Ljubljana: Andragoški center Slovenije.
- Parada učenja* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/paradaucenja>.
- Resolucija Sveta EU o prenovljenem Evropskem programu učenja odraslih (2011/C 372/01)* (2104). Pridobljeno s <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2011:372:0001:0006:SL:PDF>.
- Resolucija o nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji 2013–2020 (2013)*. Ljubljana: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Pridobljeno s <http://www.uradni-list.si/1/content?id=114925>.
- Securing the right to learn: An internationally-produced guide to advocacy* (2002). Leicester: NIACE.
- Strateški okvir za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju – ET 2020 (2009/C 119/02)* (2014). Pridobljeno s <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:119:0002:0010:SL:PDF>.
- Sporočilo Evropske komisije Izobraževanje odraslih: Za učenje ni nikoli prepozno (2006)*. Bruselj: Komisija Evropskih skupnosti.
- Strategija vseživljenjskega učenja* (2007). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Pridobljeno s http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/razvoj_solstva/IU2010/Strategija_VZU.pdf.
- The Learning Festivals Guide. An internationally-produced communication tool in support of the launch of the International ALW* (2000). Leicester: NIACE.
- Teden vseživljenjskega učenja TVU* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si>.
- TVU novice 1996–2014* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/novice>.
- Priložnosti so! Programi usposabljanja za brezposelne* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video1>.
- Stkane zgodbe. Podeželje kot priložnost za razvoj pismenosti in temeljnih zmožnosti* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video2>.
- Svetovanje za znanje. Svetovalna podpora odraslim za izobraževanje in učenje* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video3>.
- Z roko v roki. Učenje v skupnosti za osebno in skupno dobro* (2014). Pridobljeno s <http://tvu.acs.si/paradaucenja/video4>.